

II RIIGIKOGU

10. istungjärk. Protokoll nr. 325 (23).

1926. a.

II Riigikogu koosolek 18. veebruaril 1926. a.
kell 5 p. 1.

Kokku on tulnud 71 Riigikogu liiget.

Valitsuse looshis: rahaminister **L. Sepp**, välisminister **A. Piip**, kaubandus-tööstusminister **E. Veberman**, teedeminister **O. Amberg**, sõjaminister **J. Soots**, töö-hoolekandeminister **Chr. Kaarna**.

Päevakord:

1. Eesti maapanga põhikiri — III lugemisel.

2. Üüriseaduse muutmise ja ärakaotamise seadus — II lugemisel.

3. Riigi majapidamise aruande komisjoni esitis riigikontrolööri protesti kohta Lelle-Papiiüü kitsarööpalise raudtee ehitamise asjas.

4. Seadus kodakondsuseta tööliste tööõnnetuste korral kindlustamise kohta — töökaitse komisjoni ettepanek.

5. Omavalitsuste liitude seadus — omavalitsuse komisjoni ettepanek.

6. Riigiasutuste töö koondamise seaduse maksvuse pikendamise seadus — üldkomisjoni ettepanek.

7. Meriasjanduse peavalitsuse ja sisevete uurimise büroo kaubandus-tööstusministerriumi alla üleviimise seadus — üldkomisjoni ettepanek.

8. Rahvasteliidu põhikirja 16. artikli 1. paragrahvi muutmise protokollki kinnitamise seadus — väliskomisjoni ettepanek.

9. Eesti-Saksa vahelise vahekohtu ja lepituse lepingu kinnitamise seadus — väliskomisjoni ettepanek.

10. Maakonnanoükogude valimise seaduse täiendamise seadus — üldkomisjoni ettepanek.

11. Tolliseadustiku muutmise seadus — rahaasjanduse komisjoni ettepanek.

12. Vene-Nöukogude vägede poolt tehtud sõjakahjude ja rekvisitsioonide tasumise seadus — rahaasjanduse komisjoni ettepanek.

13. Vangistuse seaduse muutmise ja sunnitööle ning asumisele saatmise seaduse kaotamise seadus — üldkomisjoni ettepanek.

14. Ühingute ja nende liitude seadus — üldkomisjoni ettepanek.

15. Ühingute, seltside, ühisuste ja nende liitude registreerimise seadus — üldkomisjoni ettepanek.

16. Kooperatiiv-ühisuste ja nende liitude seaduse muutmise seadus — üldkomisjoni ettepanek.

17. Mõnede seltside, ühisuste ja nende liitude likvideerimise seadus — üldkomisjoni ettepanek.

Koosolekut juhatab esimees **A. Rei**.

Sekretääri kohal abisekretäär **L. Raudkepp**.

Koosolek algab kell 5.05 min.

I. Päevakorra vastuvõtmine. Juhataja **A. Rei**: Avan Riigikogu koosoleku. Päevakorra kohta on sõna rkl. Seljugin'il.

J. Seljugin (vn): Вношу предложение, поставить первым пунктом порядка дня перевыборы в комиссию.

L. Johanson (stp): Teen ettepaneku, päevakorrast välja jätta üüriseaduse muutmise ja ärakaotamise seadus. Põhjenduse olen ette toonud juba eelmisel koosolekul. Ei ole otsustarbekohane, et Riigikogu oma viimastel päevadel hakkab veel nii laiaulatuslikku küsimust lõpulikult otsustama. Tema võiks mõnegi tähtsama küsimuse jätta oma järeltulijale, III Riigikogule otsustamiseks, ja mina arvan, selle eest oleks temale rahvas ainult tänulik. (Vahelhüüe paremalt poolt: Kuidas on aga sotsiaalseadustega?) Mis „sotsiaalseadustega“? Mis asi see „sotsiaalseadus“ üldse on?

J. Holberg (põl): Teen ettepaneku, võtta päevakorra III punktiks, see on üüriseaduse muutmise ja ärakaotamise seaduse järele, kaitsevæeteenistuse seadus I lugemisel. Oma ettepanekut põhjendaksin järgmistele väidetega. Esiteks, sõjaministerium on selle seaduse väga kiireks tunnistanud, sest et see põhjapaneva tähtsusega on meie sõjaväe reorganiseerimises ja käesoleva seaduse maksmahakkamine meie kaitsevæeteenistuse aja lühendamiseks teatud võimalused annab. Peaasjalikult aga, kui see seadus vastu võetakse, siis on võimalik teatud ettevalmistusi tegema hakata, missugused ette-

valmistused iseenesest pikemat aega nõuavad, on võimalik aastate jooksul instruktore kasvatada, uusi juhtnõore välja töötada jne. Käesolev seadus on kahe Riigikogu vältel arutamisel olnud valitsuses kui ka komisjonides. Nüüd on seaduseelnõu valmis saanud, mis palju energiat ja palju tööd on nõudnud ja lõpuks ka õige palju raha on kulutatud, ja sellepärast ei ole kuidagi soovitatav, kui seda seadust ka selle Riigikogu ajal vastu ei võeta. Pealegi on see seadus suuremalt osalt õieti tehnilist laadi ja on selles õieti ainult paar põhimõttelist küsimust, nimelt sõjaväelise kasvatuse küsimus ja küsimus selle kohta, missugusel määral üksikud sõjaväelased poliitilisest elust tegelikult osa võtta võivad, missuguse kahe küsimuse ümber vaidlusi võiks tekkida. Kuna aga kõik muu puht tehnilist laadi kannab, siis ei peaks selle seaduse arutamine Riigikogult kuigi palju aega nõudma ja oleks parem, kui see seadus juba tänasel koosolekul I lugemisele tuleks, sest siis oleks võimalus seda enne järgmist Riigikogu veel läbi viia. Sellepärast teengi ettepaneku — see seadus tänase koosoleku päevakorda võtta, ja pean ühtlasi tähendama, et see küsimus ka riigikaitse komisjonis arutamisel oli ja seal ühemeelselt leiti, et väga hea ja soovitatav oleks, kui käesolev seadus veel praeguse Riigikogu ajal vastu võetaks.

K. Kornel (rhy): Teen ettepaneku — võtta päevakorda 18. punktina maksvates seadustes ettenähtud kapitaali protsendimäärade muutmise seadus — rahaasjanduse komisjoni ettepanek.

Käesolev seaduseelnõu ei sattunud mitte nende seaduste nimekirja, mis olid esitatud rutuliseks vastuvõtmiseks, sellepärast et see on Riigikogu enese poolt algatatud seadus, ja valitsus ei võtnud teda rutuliste seaduste nimekirja üles, komisjonis aga oli see seaduseelnõu tol ajal alles arutamisel. Komisjon võttis ta hiljem vastu ja tunnistas rutuliseks.

Ma teen meelega ettepaneku, see seaduseelnõu võtta päevakorra viimaseks punktiks, olles kindlasti sellel arvamisel, et see päevakorrapunkt täna ette ei tule, ja härradel Riigikogu liikmetel võimalus oleks seaduseelnõuga ligemalt tutvuneda järgmiseks koosolekuks, kus tema vahest arutamisele võib tulla.

Sõjaminister J. Soots: Mina võtsin sõna rkl. härra Holberg'i ettepaneku kohta. See seadus — kaitseväeteenistuse seadus — on niisugune, mida Vabariigi Valitsus rutuliste seaduste nimekirja üles võttis ja ka Riigikogule ettepaneku tegi, et praegune Riigikogu selle seaduse vastu võtaks. Mingisugustel põhjustel ei ole seda seadust aga nüüd uuesti nende rutuliste seaduste nimekirja üles võetud. Kuna tema

aga väga tähtis on ja suur hulk tööd juba ära on tehtud — ja peab ütleva, sõjaväelisi seadusi ei saa ilma selle seaduseta edasi korraldada, see on õieti põhiseadus, ja kunni tema vastu ei ole võetud, ei saa ka teisi sõjaväelisi seadusi vastu võtta, — sellepärast toetan Vabariigi Valitsuse nimel selle seaduse päevakorda võtmist ja palun ühtlasi, et Riigikogu selle vastu võtaks.

Juhataja A. Rei: Päevakorra kohta on järgmised ettepanekud tehtud: 1) rkl. Seljugin'i poolt — esimeseks päevakorra-punktiks võtta komisjonide täiendavad valimised; 2) rkl. Johanson'i poolt — üüriseaduse muutmise ja ärakaotamise seadus tänasest päevakorrast välja jätta; 3) rkl. Holberg'i poolt — kolmandaks päevakorra-punktiks võtta kaitseväeteenistuse seadus; 4) rkl. Kornel'i poolt — päevakorra 18., see on viimaseks punktiks võtta maksvates seadustes ettenähtud kapitaali protsendimäärade muutmise seadus ja 5) on tulnud rkl. Kana poolt kirjalik ettepanek, võtta päevakorra I punktiks Riigikogu juhatusse koosseisu täiendamine. Peale selle on rkl. Kana poolt veel ettepanek tehtud, päevakorra II punktiks võtta komisjonide täiendavad valimised, aga selle kohta on juba eelpool ettepanek tehtud rkl. Seljugin'i poolt.

Kõigepealt panen hääletamisele rkl. Kana ettepaneku — võtta päevakorra I punktiks Riigikogu juhatusse koosseisu täiendamine. Komisjonide täiendavad valimised tuleksid seega päevakorra II punktiks jne. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

Teiseks panen hääletamisele rkl. Seljugin'i ettepaneku — võtta I päevakorra-punktiks komisjonide täiendavad valimised. Kuna I punktiks on vastu võetud Riigikogu juhatusse koosseisu täiendamine, tuleksid komisjonide täiendavad valimised järelikult päevakorra II punktiks. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

Kolmandaks tuleb hääletamisele rkl. Holberg'i ettepanek — võtta päevakorra III punktiks, see on praeguse II punkti järele, kaitseväeteenistuse seadus. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

Edasi on ettepanek — 18. päevakorrapunktina võtta maksvates seadustes ettenähtud kapitaali protsendimäärade muutmise seadus. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

Viimaks on veel ettepanek — tänase koosoleku päevakorrast välja jätta üüriseaduse muutmise ja ärakaotamise seadus. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek tagasi lükatud.

Rkl. Vain'i poolt on ettepanek tehtud, kvoorum kindlaks teha. (A. Tupits, põl: Mis pärast siis sotsialistid ise puha väljas on? J. Sepp, mo: Kutsuge oma sõbrad ka sisse! M. Martinson, põl: Ei saa muidu oma mehi kokku, kui kvoorumiga!) (Helistatakse.)

Kuna Riigikogu koosolekust osa võtab 40 Riigikogu liiget, siis ei ole kvoorum koos. Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 5.15. min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu esimees **A. Rei.**

Abisekretäär **L. Raudkepp.**

